

İklim ve Sağlık Ekseninde COP-29

(iklim krizi aynı zamanda bir sağlık krizidir...COP₂₈)

Imagine Art 2020: Art and Climate Change

Prof. Dr. Cengiz TÜRE

Eskişehir Teknik Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Ekoloji Anabilim Dalı Başkanı

&

SKB Danışma Kurulu Üyesi

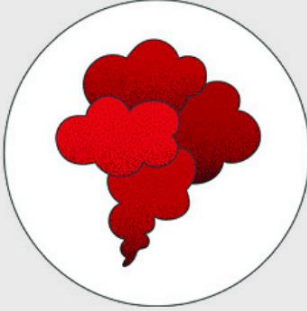
İklim değışikliği, kentsel yaşamı büyük ölçüde etkileyen küresel bir olgudur.

şehirler hem sebep hem de çözümdür

Cities Are the Cause and the Solution

55%
of the global population
lives in cities.

75%
of global greenhouse gas
emissions derive from cities.

70%
of cities are already dealing
with the effects of climate change, and
nearly all are at risk.

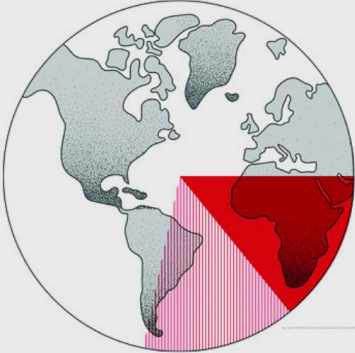
Fırsatlar

The Opportunities

Yasal olmayan yerleşimler

Climate Change
and Cities

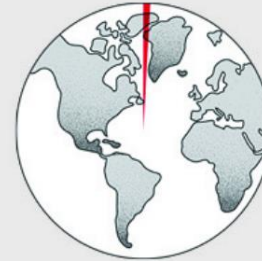
Informal Settlements

1billion
urban citizens live
in informal settings.

By 2030, this number
could reach

2billion
with many living
in hazard-prone areas.

Cities:

Cover only around
1%
of the Earth's surface.

Are home to over
50%
of the world's population.

Produce about
80%
of Gross World Product.

Consume about
78%
of the world's energy.

- Yalnızca küresel, bölgesel, ulusal ve yerel düzeylerde koordineli bir yaklaşım ve eylemle başarı elde edilebilir.
- Bu nedenle, şehirleri iklim değişikliğiyle mücadelede çözümün ayrılmaz bir parçası haline getirmek esastır.

- Ancak hedefli eylemlerle kentsel çevremizi dönüştürerek herkes için gelişen bir gelecek sağlayabiliriz.”

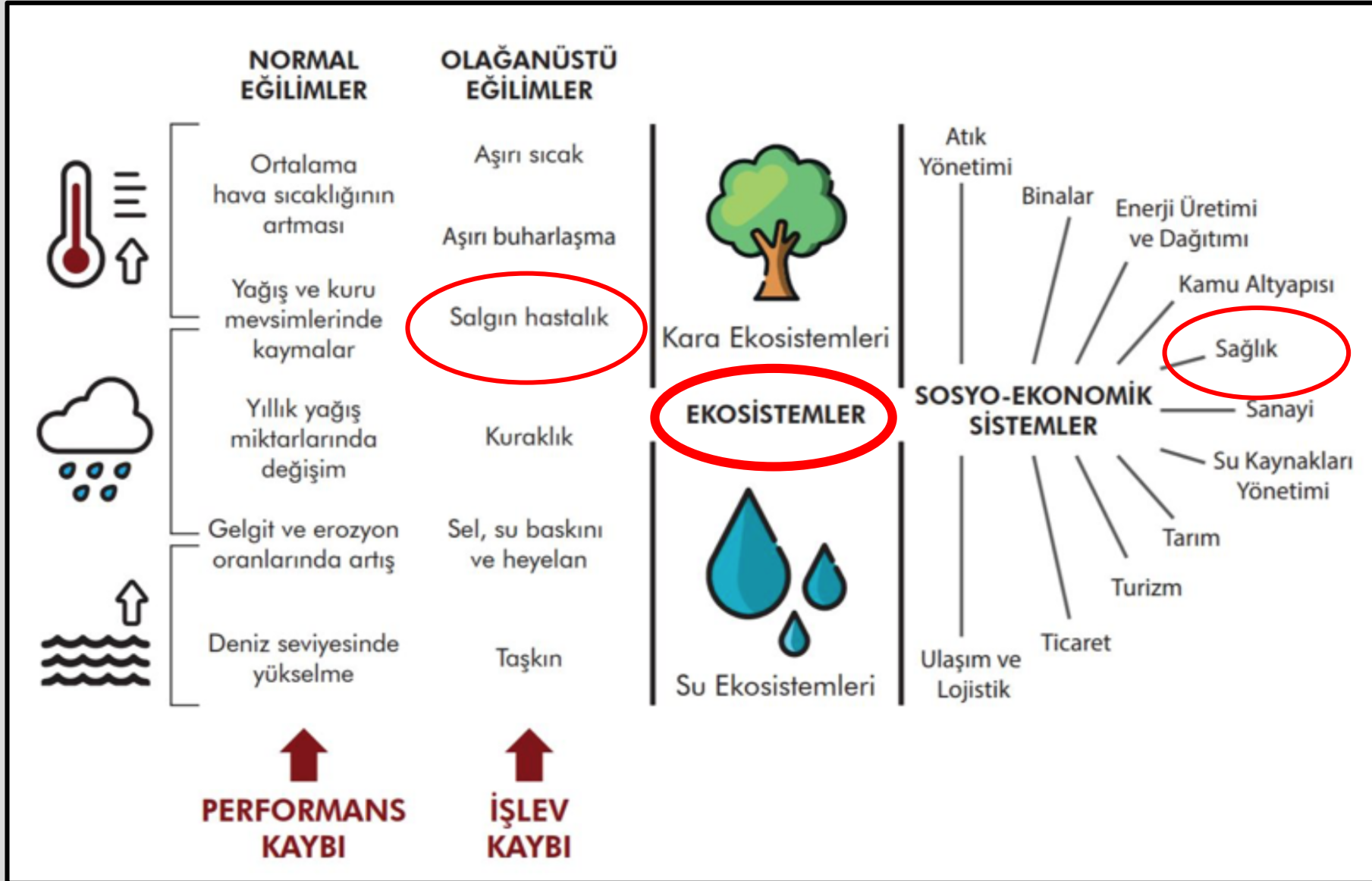
Axel van Trotsenburg,
Senior Managing Director,
Development Policy and Partnerships,
World Bank

Günümüzde bir ara-yüz bilim olarak **«EKOLOJİ»** disiplinler arası çalışmaların merkezinde yer almaktadır...

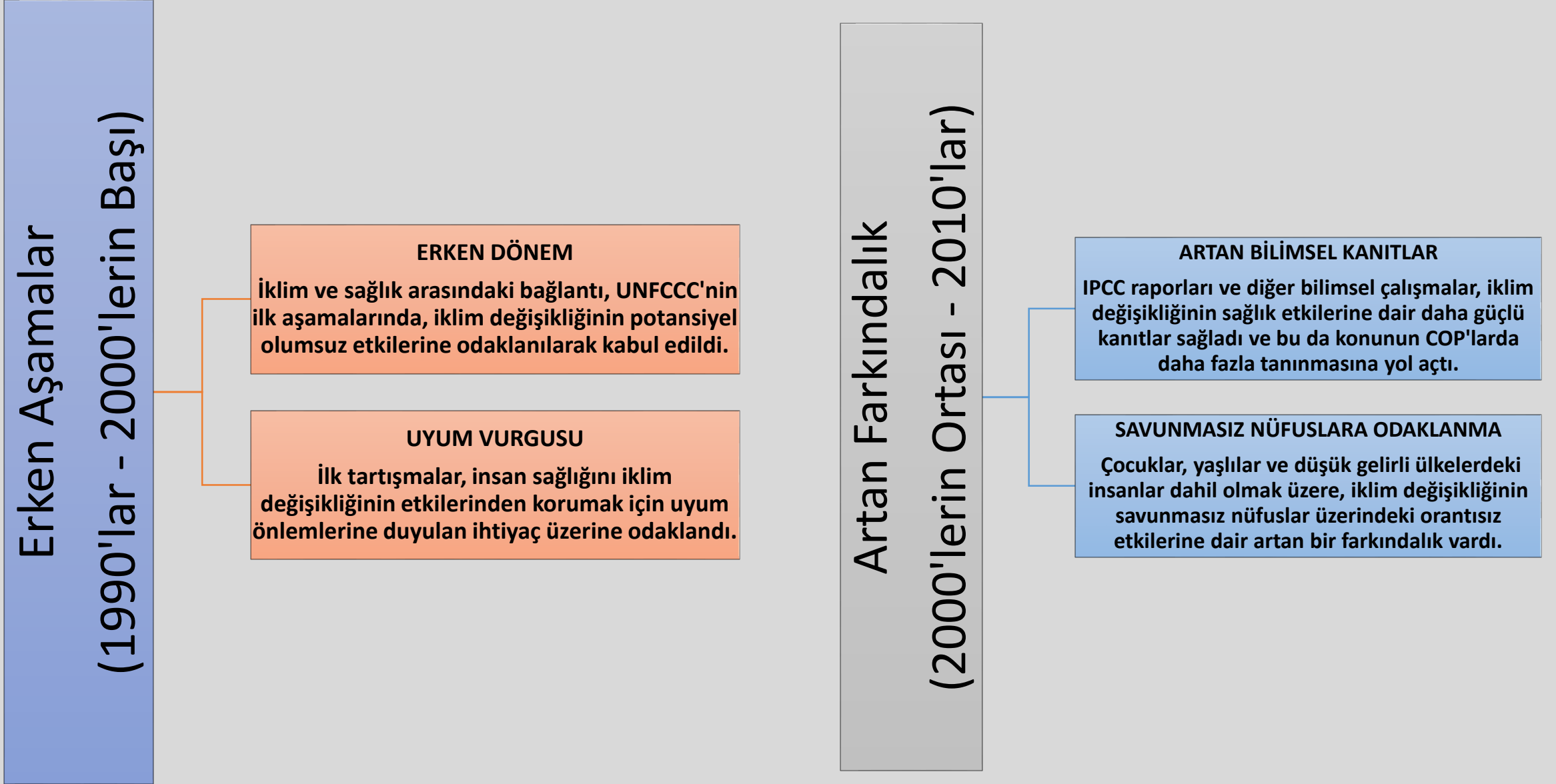

Ara-yüz (ara-yüz birim);
«iki sistemin birbiriyle ya
da bir kullanıcının bir
sistemle etkileşime
geçmesini sağlayan sınır
yazılım ve/veya donanım
birimidir».

Küresel Isınma ve İklim Değişikliği Etkileri

COP Kapsamında İklim ve Sağlık Konusunun Kronolojik Gelişimi

Sağlığın Ana Akımlaştırılması (2015 - Günümüz)

PARİS ANLAŞMASI

2015'teki Paris Anlaşması, uyum ve dayanıklılık konusunda artırılmış eylem çağrısında bulunarak, iklim eylemi bağlamında sağlığın önemini açıkça kabul etti.

BİRLİKTE FAYDALARA ARTAN DİKKAT

Temiz enerji geçişlerinden kaynaklanan hava kirliliğinin azaltılması gibi, iklim eyleminin sağlık için birlikte faydalarına giderek artan bir vurgu var.

ÖZEL GİRİŞİMLER VE BİLDİRİLER

Son COP'lar, COP26 Sağlık Programı ve COP28 İklim ve Sağlık BAE Deklarasyonu gibi iklim ve sağlığa odaklanan özel girişimler ve bildiriler sunuldu.

Kilit Dönüm Noktaları

COP21 (PARİS, 2015)

Paris Anlaşması, sağlığın açıkça tanınmasıyla önemli bir adım oldu.

COP26 (Glasgow, 2021)

COP26 Sağlık Programı, iklime dayanıklı sağlık sistemleri oluşturma ve iklim eyleminin sağlıkla ilgili faydalarını teşvik etme taahhütlerini içeriyordu.

COP28 (Dubai, 2023)

COP28 İklim ve Sağlık BAE Deklarasyonu, iklim değişikliğinin sağlık etkilerini ele almaya güçlü bir bağlılık gösterdi.

«BM İklim Konferansı (COP25)» İspanya – Madrid - 2019

- Dünya Sağlık Örgütü ve Küresel Sağlık Topluluğu, COP 25 için 5 temel eylemi öneriyor.

1. Commit to save lives, cut carbon emissions and clean air

Air pollution kills over seven million people a year, and 2/3 of outdoor air pollution is from burning fossil fuels. As a national or subnational government, you can achieve air quality that is safe for your citizens, and bring down the carbon emissions that are driving climate change.

Following the UN Climate Action summit in September 2019, over 50 national and 80 subnational governments representing over a billion people, have already joined the Clean Air Initiative, committing to achieve WHO Air Quality Guideline values, and align their climate and air quality policies, by 2030.

Act Now: Join the Clean Air Initiative

2. Commit to invest in climate action, public health and sustainable development

The global health benefits of strong climate mitigation outweigh the financial costs, and there are highly cost-effective health interventions to protect people from climate risks. However, less than 0.5% of multilateral climate finance goes to health protection. As a financial actor, you can commit to significantly scale up your investment in proven interventions for climate-resilient health systems, and in air quality monitoring and policy implementation.

Following a call for financial health commitments at the UN Climate Action summit in September 2019, a new philanthropic fund to tackle air pollution was created. A great first step, but more climate finance still needs to be directed towards protecting public health in order to build a healthy, climate-resilient future.

Act Now: Commit to invest in climate action and public health

3. Place health at the heart of the Paris Agreement

While 2/3rds of current Nationally Determined Contributions (NDCs) to the Paris Agreement mention health, and the health sector is among the five sectors most often described as vulnerable to climate change, this is often not followed through into health action. The health co-benefits of climate actions are rarely reflected, with only 1/5th of NDCs mentioning health in the context of mitigation and 1/10th of NDCs mentioning health co-benefits.

By systematically addressing the health impacts and health opportunities from climate actions in Nationally Determined Contributions – as well as National Adaptation Plans, climate finance pledges, and National Communications to the UNFCCC – the Paris Agreement could become the strongest international health agreement of the century.

Act Now: Learn more about the close connection of health and climate change, and how to reflect this in NDCs.

4. Implement and monitor national policies that protect the health of your citizens from climate change

In a WHO country survey of 101 governments, about half reported to have developed a national health and climate change strategy or plan. Only 53% of governments reported a high to moderate level of implementation of their strategies, and less than 10% indicated to have sufficient budget to fully cover their implementation costs.

For the Paris Agreement to be effective at protecting the world's most vulnerable, all levels of government need to prioritize the health impacts of climate change. This can be achieved by cross-ministerial collaboration to carry out health Vulnerability and Adaptation assessments (V&As), develop the health components of National Adaptation Plans (NAPs), invest in climate-resilient health systems, and track progress.

Act Now: Collaborate with WHO and the UNFCCC to monitor national progress on health and climate change, through the Health and Climate Change Country Profiles.

5. Evaluate and promote the health co-benefits from climate action

The value of health gains from climate action are about twice as large as the cost of mitigation policies at global level, and meeting the goals of the Paris Agreement could save about a million lives a year worldwide by 2050 through reductions in air pollution alone.

Quantifying the health co-benefits from taking climate actions allows for a more balanced cost-benefit analysis when designing policies, and offers a strong argument when gathering support for the transformative changes needed. Mobilizing the health community as trusted advocates, can transform public support for climate action.

1. Hayat kurtarmaya, karbon emisyonlarını azaltmaya ve havayı temizlemeye karar verin.

2. İklim eylemine, halk sağlığına ve sürdürülebilir kalkınmaya yatırım yapmaya söz verin.

3. Sağlığı Paris Anlaşması'nın merkezine koyun.

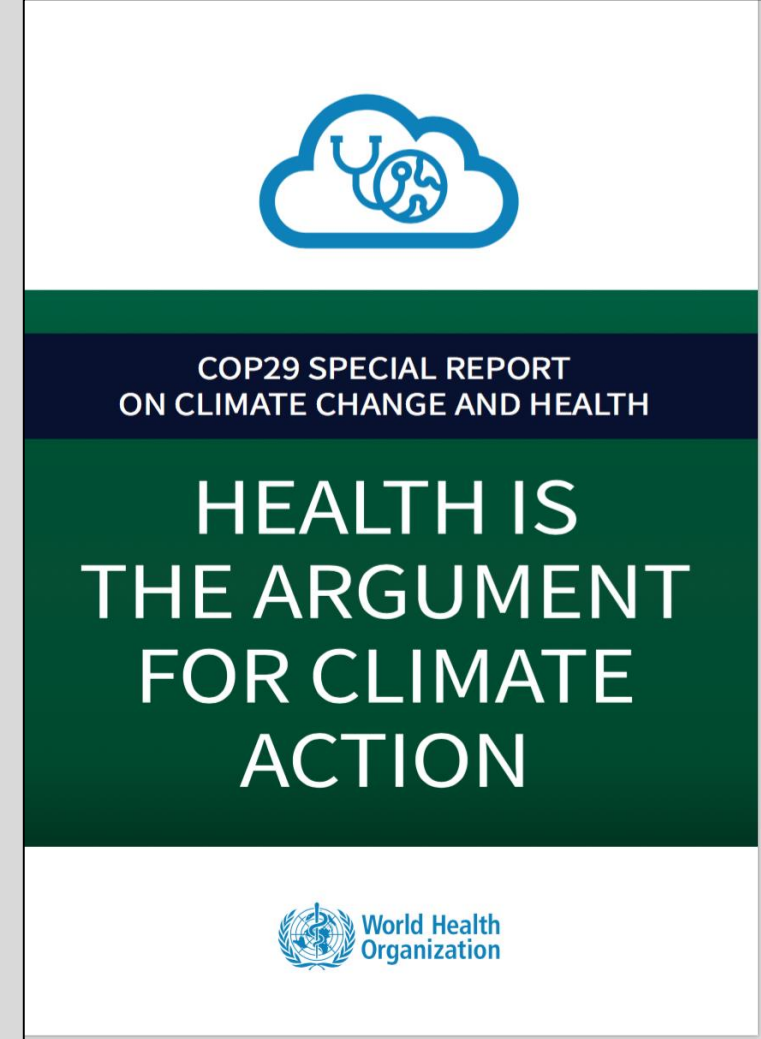
4. Vatandaşlarınızın sağlığını iklim değişikliğinden koruyan ulusal politikaları uygulayın ve izleyin.

5. İklim eyleminden elde edilen sağlık ortak faydalarını değerlendirin ve teşvik edin.

COP29, sağlık konusunu merkeze alarak iklim değişikliğiyle m¼cadelede ¼nemli bir adım attı...

- Konferansta d¼zenlenen çok sayıda etkinlik, sağlık ve iklim değişikliği arasındaki bağlantıyı daha iyi anlamayı ve bu konuda z¼mler ¼retmeyi amaçladı.

- **WHO'nun İlim Değişikliği ve Sağlık Raporu:** Bu rapor, iklim değişikliğinin sağlık ¼zerindeki etkileri ve z¼m ¼nerileri hakkında detaylı bilgi sunmaktadır.

COP29'da sağlık konusunda ele alınan önemli temalar ve etkinlikler....

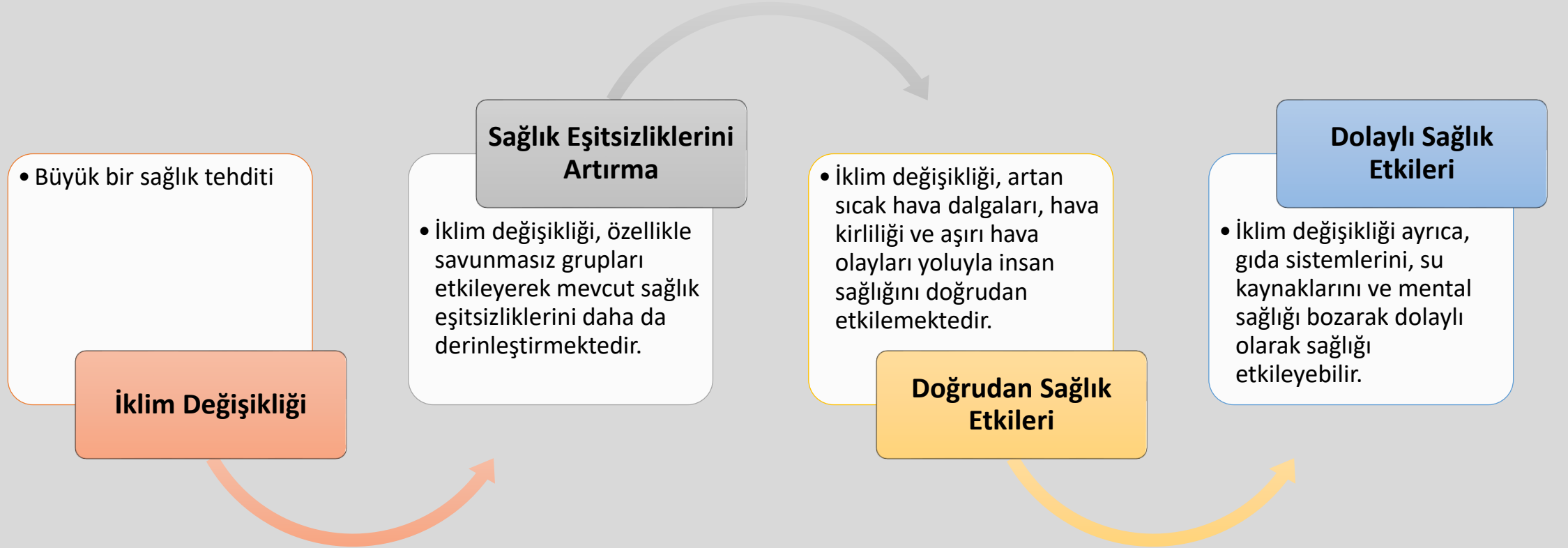
• Önemli Temalar

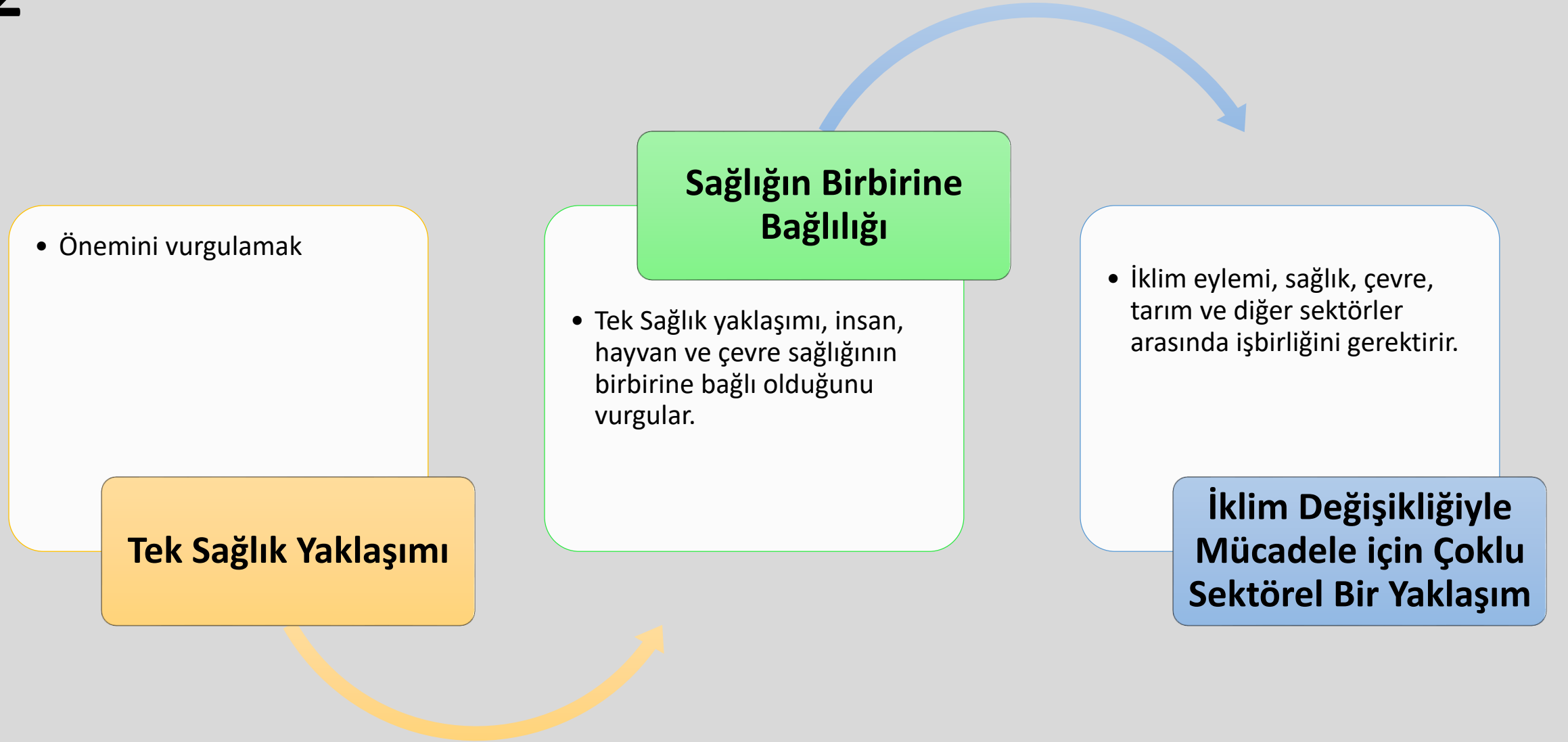
- **İklim Değişikliği, Sağlığı Tehdit Ediyor:** Konferansta, aşırı hava olayları, hava kirliliği ve bulaşıcı hastalıkların yayılması gibi iklim değişikliğinin doğrudan sağlık üzerindeki olumsuz etkileri vurgulandı.
- **İklim Değişikliğine Dayanıklı Sağlık Sistemleri:** Sağlık sistemlerinin iklim değişikliğinin etkilerine karşı daha dirençli hale getirilmesi için yapılması gerekenler tartışıldı.
- **İklim ve Sağlık İçin Finansman:** İklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerini azaltmak için gerekli finansmanın sağlanması konusu önemli bir yer tuttu.
- **Ulusal Katkı Beyanlarına Sağlığın Dahil Edilmesi:** Ülkelerin iklim eylem planlarına sağlık hedeflerinin eklenmesi için çalışmalar yapıldı.
- **Erken Uyarı Sistemleri:** Afetlere karşı erken uyarı sistemlerinin güçlendirilmesi ve bu sayede insanların korunması konuları ele alındı.

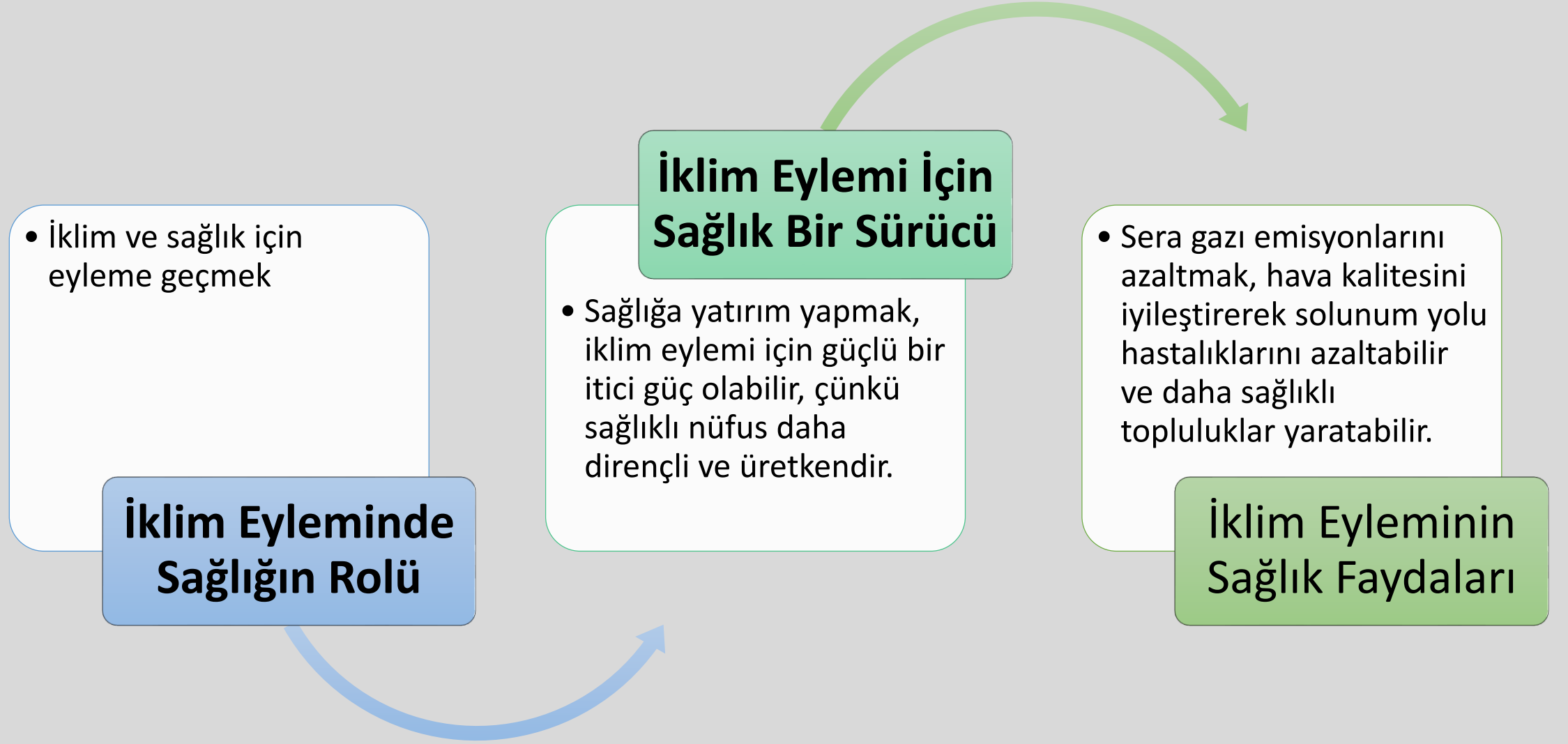
Önemli Etkinlikler

- **WHO ve UNICEF'in ortak düzenlediği yüksek düzeyli etkinlik:** Bu etkinlikte, iklim değişikliğinin çocuk sağlığı üzerindeki etkileri vurgulanarak, iklim eyleminin sağlık üzerindeki olumlu etkileri vurgulandı.
- **COP Başkanlıklarının İklim ve Sağlık Ekseninde Bir Araya Gelmesi:** Bu etkinlikte, iklim ve sağlık konularında sürekliliği sağlamak ve işbirliğini güçlendirmek amacıyla bir koalisyon kuruldu.
- **İklim Değişikliği ve Sağlık: Etkilerin ve Kesişim Noktalarının Ele Alınması:** Bu etkinlikte, gençlerin perspektifinden iklim değişikliği ve sağlık arasındaki ilişki incelendi.
- **İklim Değişikliğine Karşı Dayanıklı Sağlık Sistemleri Oluşturmak:** Bu etkinlikte, sağlık sistemlerinin iklim değişikliğinin etkilerine karşı güçlendirilmesi için stratejiler tartışıldı.

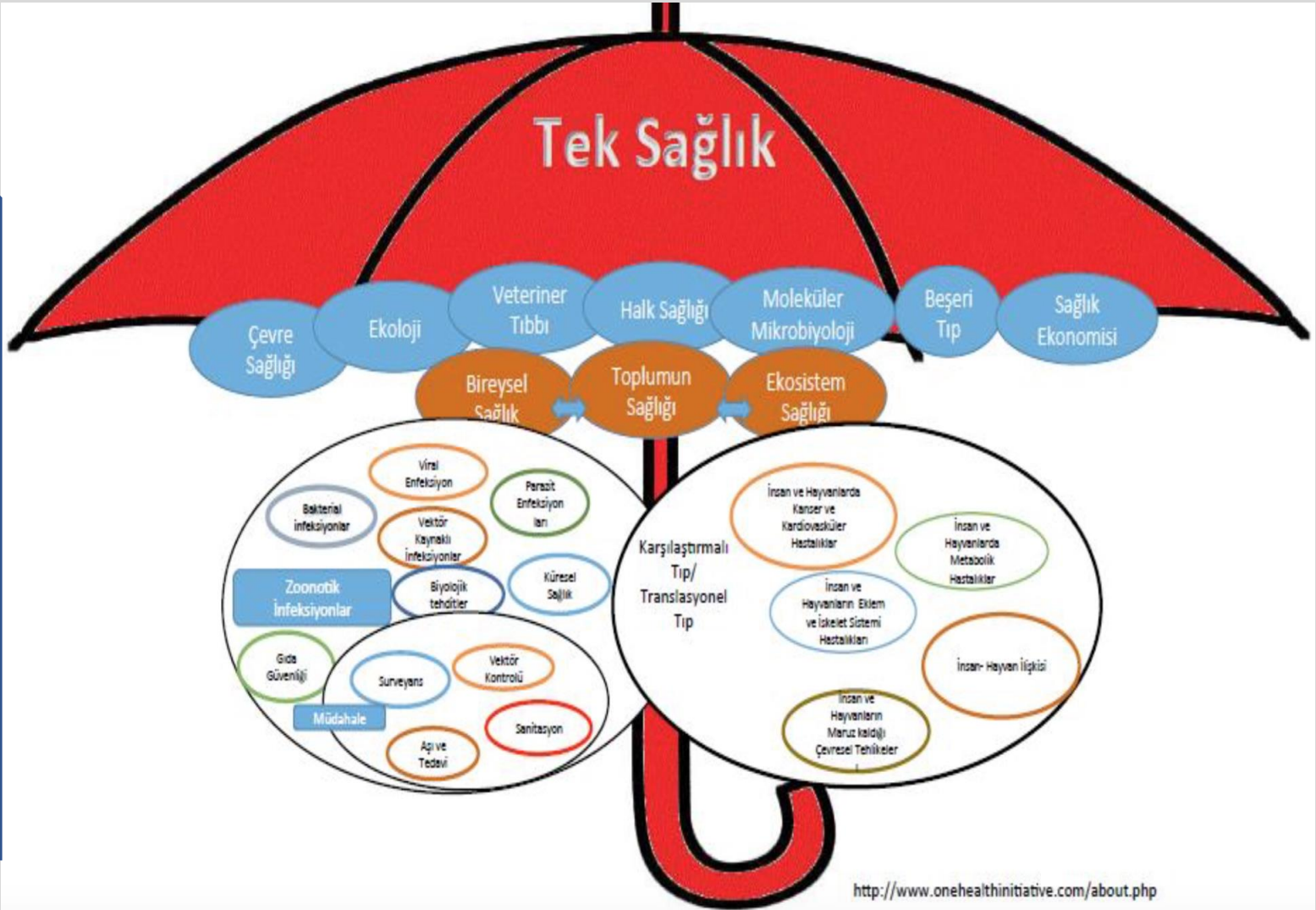
COP29'dan Ana Mesajlar: Sağlık ve İklim Değişikliği-1

TEK SAĞLIK YAKLAŞIMI;
«yerel, ulusal ve evrensel anlamda insanların, hayvanların ve çevrenin tam sağlığa ulaştırılması için farklı disiplinlerin birlikte çalışması ve işbirliğini ifade eder.»

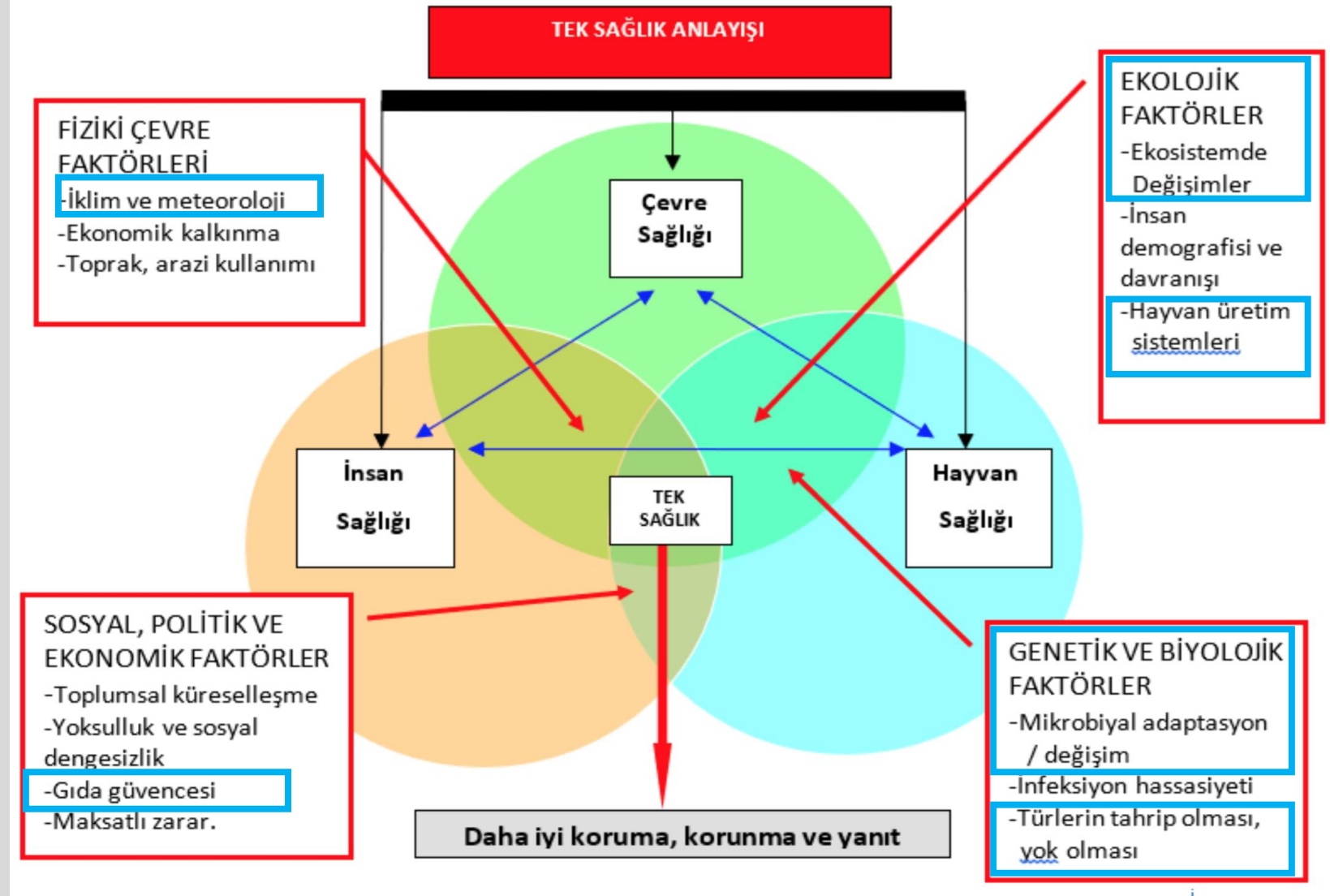

«TEK SAĞLIK» ANLAYIŞI...

İnsan, hayvan ve ekosistem arasındaki ilişki dünyanın var olduğu günden bu yana süre gelmektedir.

Bu üçlü arasındaki ilişki oldukça karmaşıktır.

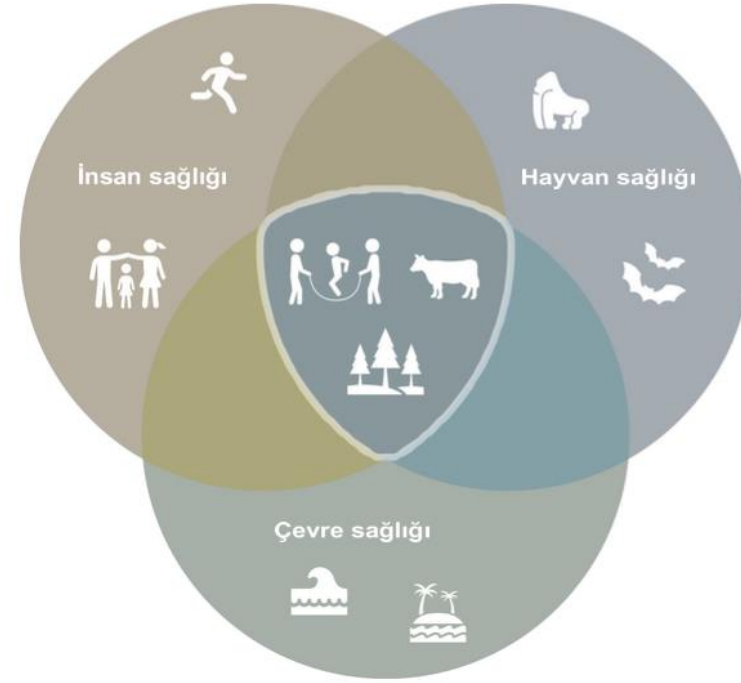
Ekosistemde meydana gelen her türlü değişiklikler doğrudan insan ve hayvan sağlığına yansımaktadır.

Tek Sağlık Nedir?

Şek. 1. Tek Sağlık insanı, hayvanı ve çevreyi bir araya getirir

- ✓ İnsan, hayvan, bitki ve çevre sağlığının birbirine bağlı olduğu bir yaklaşım.
- ✓ Bu yaklaşım, sağlık sorunlarının tek bir disiplinle çözülemeyeceğini, çok disiplinli bir yaklaşım gerektirdiğini vurgular.
- ✓ Tek Sağlık, hastalıkların ortaya çıkışını ve yayılmasını önlemek için proaktif bir yaklaşım sunar.

Tek sağlık kavramı...

- Doğa en önemli sağlık kaynağımızdır...
- GÜNÜMÜZDE İLAÇ ÜRÜNLERİNİN %40'ı doğadan elde ediliyor;
- Gıda tedarikimizin üçte biri polinatörlere bağımlı;
- Suyumuzun çoğu doğal olarak filtreleniyor;
- Ve biyolojik çeşitliliğe sahip ortamlar zoonotik hastalıklara karşı bir tampon görevi görüyor.

«İklim krizi bunların hepsini riske atıyor...»

Dr. Tedros Adhanom Ghebreyesus

**Director-General
World Health Organization**

COP 29'un gündeminde tek sağlık kavramı belirgin bir şekilde yer aldı mı?

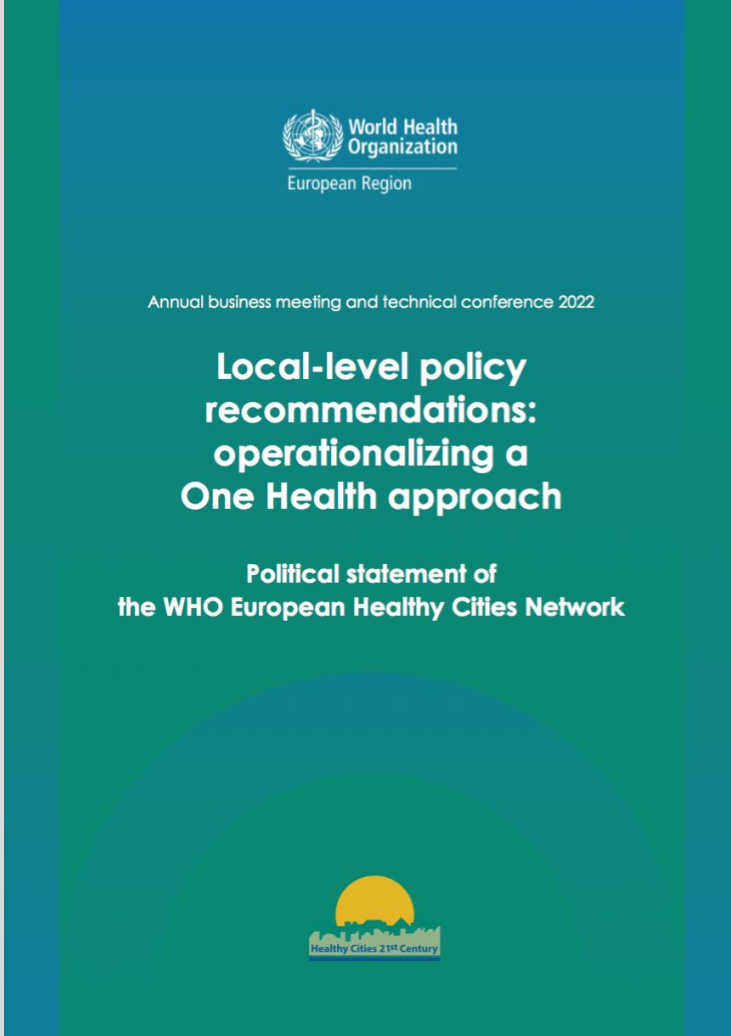
Şek. 1. Tek Sağlık insanı, hayvanı ve çevreyi bir araya getirir

- **Kısaca cevap verecek olursak:** COP 29'un resmi bildirileri ve raporları incelendiğinde, tek sağlık kavramının doğrudan ve kapsamlı bir şekilde ele alındığı söylenemez.
- Ancak konferansta tartışılan birçok konu, dolaylı olarak tek sağlık yaklaşımını desteklemektedir.

Yerel Düzeyde Politika Önerileri: Tek Sağlık Yaklaşımının İşler Hale Getirilmesi

«Belediyeler, TEK Sağlık yaklaşımının uygulanmasında kritik bir role sahiptirler. Çünkü doğrudan halk sağlığını, hayvan sağlığını ve çevreyi etkileyen birçok alanda yetki ve sorumlulukları bulunmaktadır.»

• ÖNLEME

1. Yerel düzeyde mevcut Tek Sağlık girişimlerini ve ağlarını haritalayın, yenileyin ve ölçeklendirin:
2. Tüm düzeylerde Tek Sağlık okuryazarlığını artırın:
3. Tüm sektörlerde araştırmaya ve verilere daha fazla yatırım yaparak daha iyisini yeniden inşa edin

• HAZIRLIK

4. Tek Sağlık'ın sosyal bileşenini güçlendirmek:
5. Kentsel dayanıklılığı oluşturmak:
6. Sağlıklı Şehirler Yönlendirme Komitesinin Tek Sağlık yaklaşımını yansıtmalarını sağlayın:

• TANITIM

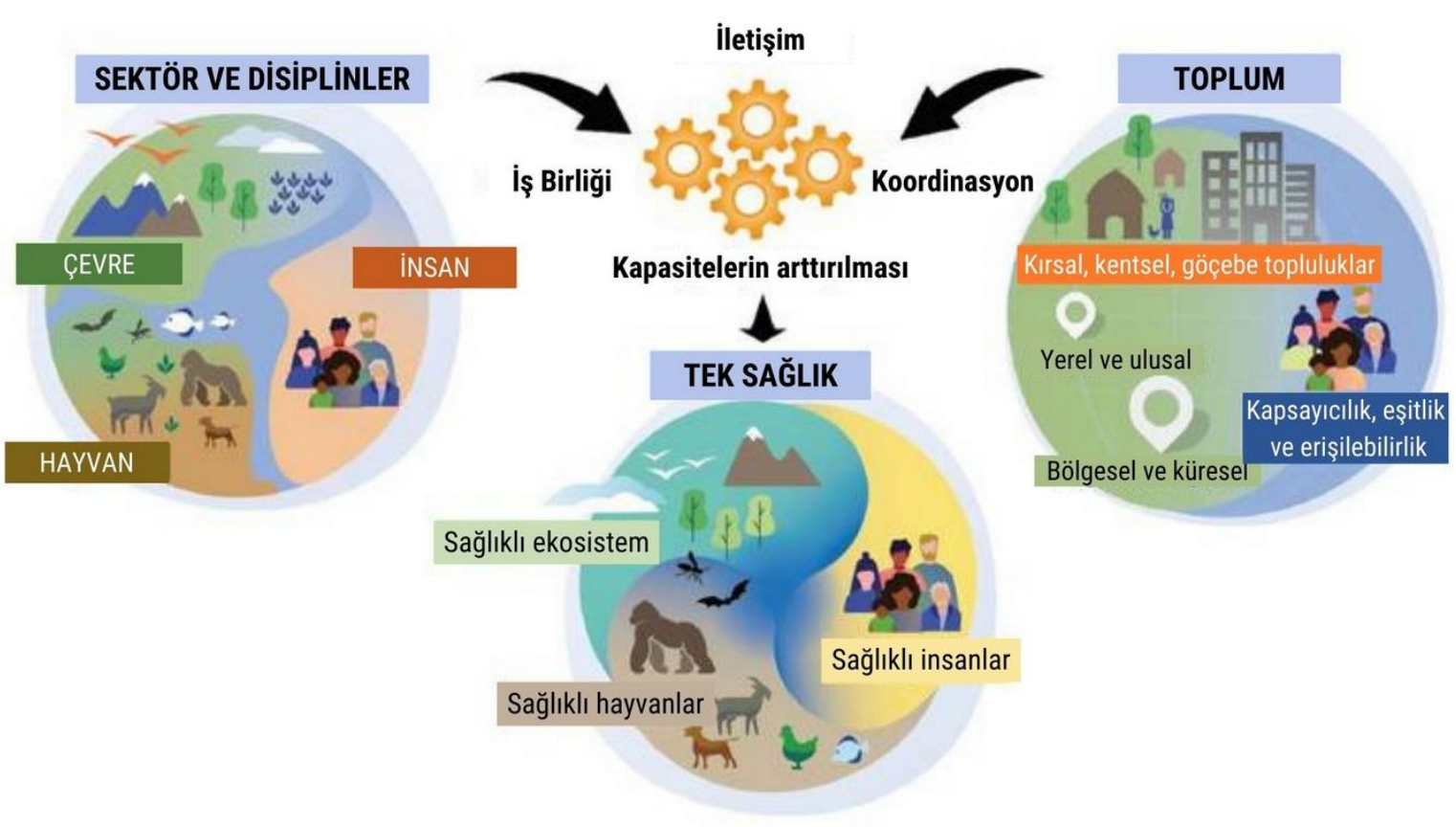
7. Gıda sistemlerinde değişimi teşvik edin:
8. Sağlıklı şehir planlamasını teşvik edin:
9. Projeleri ve ortaklıkları teşvik edin:

• DÖNÜŞÜM

10. Tek Sağlık'ı entegre etmek için Ulusal otoriteler dahil olmak üzere yerel yönetimin tüm sektörleriyle çalışın.

Tek Sağlık ve İşleyiş

Covid-19 salgınından alınacak dersler...

- Covid-19 salgını esasen dünyanın her yerindeki politikacılara, bürokratlara, karar alma merkezlerine ve ekonomik aktörlere, sürdürülebilir ve dirençli kentlerin önemini bir kez daha gösterdi.
- Bu durum siyasetçilere, şehir plancılara ve mimarlara yaşam kalitesi yüksek, sürdürülebilir ve dirençli kentler tasarlamak için bir şans veriyor.

Ana Sayfa > Haber > Çevre Haberleri > Tacını Kaybeden İnsanlık...

ÇEVRE HABERLERİ KORONAVİRÜS

Tacını Kaybeden İnsanlık...

Yazar: Hekimce Bakış — Tarih: 23, Nis 2020 — 129

”

Uzun zamandır ormanlar kralı olan Aslan, gün geldi, insanların doğayı istila etmesi sonucu tacını onlara devretmek zorunda kaldı...

Tüm insanların taçlandığı ve kendini kral sandığı bir dönemden sonra bazı ülkeler “Öyle ülkedeki her insanın tacı olmaz, sadece belli insanları taçlandıralım ve ülke nimetlerinin nasıl paylaşılacağına onlar karar versin” dediler...

“

Tacını Kaybeden İnsanlık...

PROF. DR. CENGİZ TÜRE
Eskişehir Teknik Üniversitesi

Bir süre sonra kendi topraklarındaki kaynakları semirirken, iştahları iyice kabaran az sayıda ülke, “Bu böyle olmaz, her ülkenin tacı olmaz. En fazla 7 ülkede olmalı” diyerek, diğer ülkeleri hortumlayabilmek için uluslararası T7 (Taçlı Ülkeler-7) birliğini kurdular.

Bu ülkelerden biri “Durun biraz! Acele etmeyin. Öyle her ülkeye aynı büyüklükte taç olur mu?” deyip masaya yumruğunu vurdu. Diğer ülkeler baktılar ki pabuç pahalı, güçlerine göre daha küçük taçlardan birine razı oldular...

Sonra bu 7 ülke “Böyle taşıma suyla değirmen dönmüyor. Ticarette ülke sınırı da neymiş, hala iştahımız yerindeyken küresel bir hortum oluşturalım.” Bu yeni politikayı da diğer ülkelere “Artık ülke sınırları kalkıyor ve dünya küresel bir köy oluyor. Bunun adı **Küreselleşmedir**” diye açıkladılar dediler...

Dünyamızın yuvarlanabilir şeklinden esinlenerek ortaya atılan bu küreselleşme kapısı için kamuoyuna; “üretim, tüketim, pazarlama, teknoloji, eğitim, sağlık, refah, demokrasi ve kültür vb. gibi birçok konuda tüm ülkeler kalkınacak” dediler...

Ancak küresellesmenin vukarıda sayılan faydaları ülkeden ülkeye ödürceli olarak değişse

ÇOK OKUNANLAR

AİDAT BORÇLARI İÇİN SON TARİH 31 ARALIK 2024!
Ara 2024

Eziyet Yönetmeliğine Karşı Meslek Onurumuz ve Halkın Sağlığı...
Kas 2024

Erişkin Aşılama Son Durum
Kas 2024

Astım atağına karşı 50 yıl sonra ilk kez yeni bir tedavi...
Ara 2024

Sevk alana rapor bedava!
Ara 2024

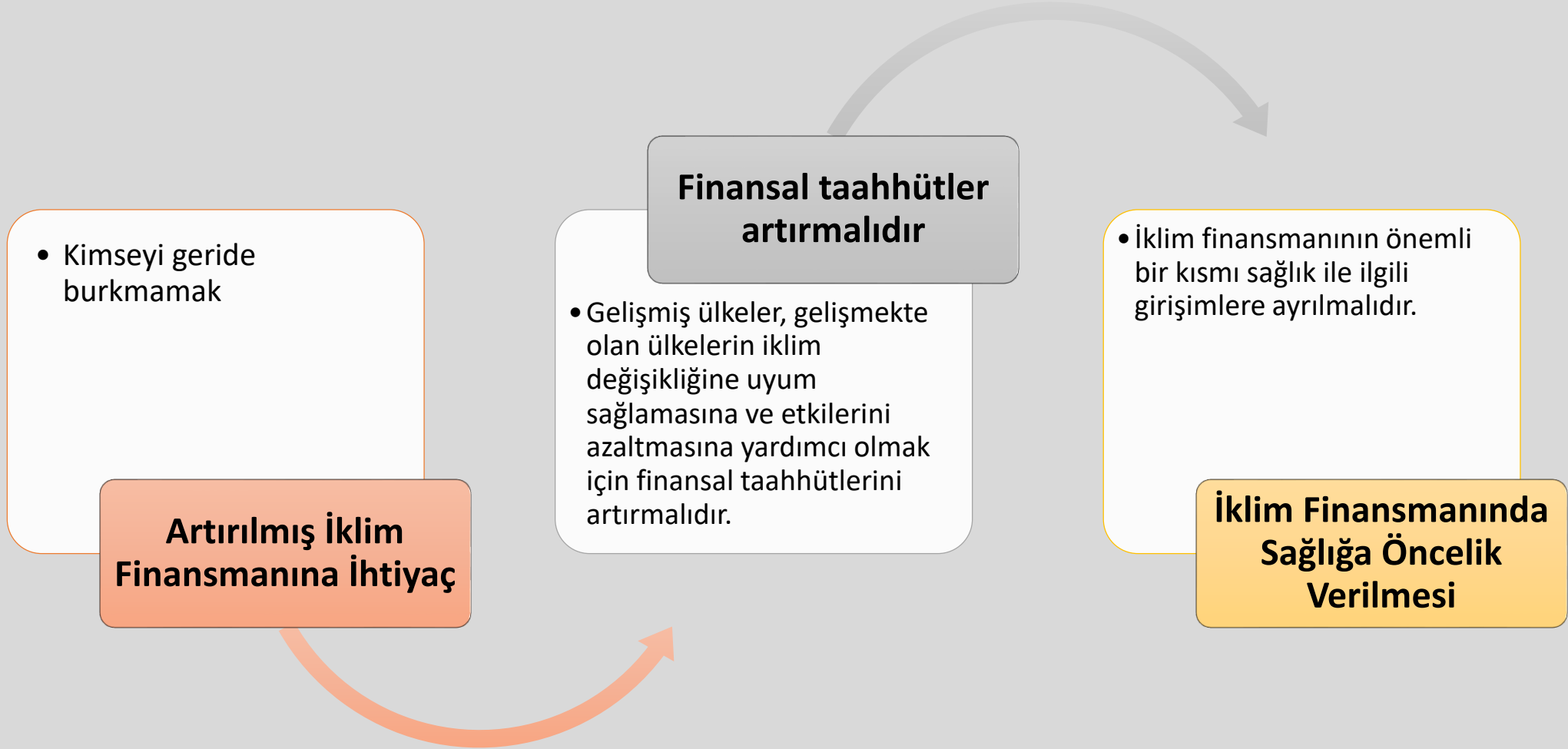
E-DERGİ ARŞİVİMİZ

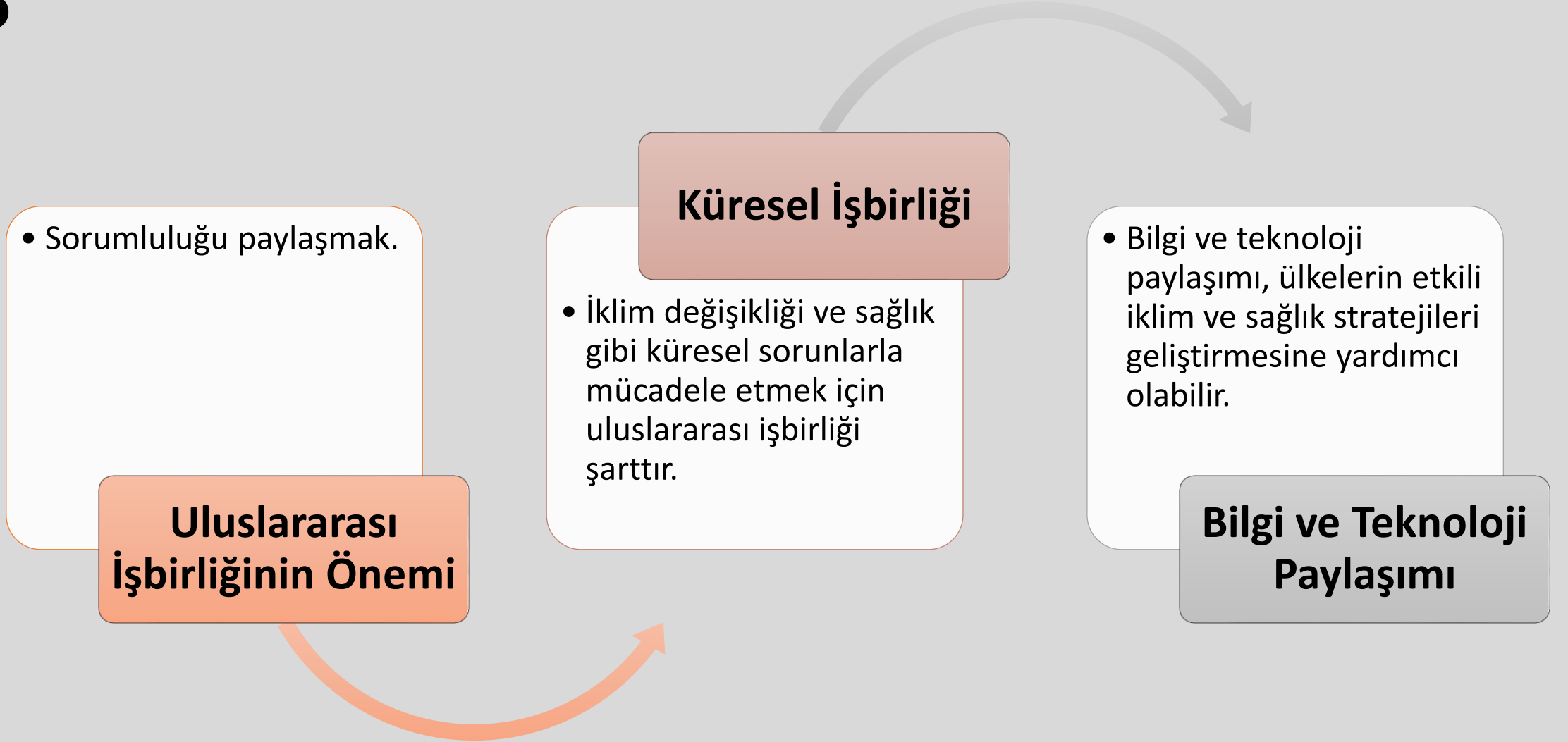
E-BÜLTEN ARŞİVİMİZ

KATEGORİLER

Güncel	823
Koronavirüs	558
Sağlık Haberleri	277
Makale	250
Etkinlikler	247
Çevre Haberleri	213
Kültür-Sanat	144

Yazarlarımız

Peki COP29 başarılı mıydı?

- COP29 çok karışık bir paketti ve önceki zirvelerde görülen heyecanın eksikliğine dikkat çekildi.
- Ancak, merkezi bir karbon piyasası ve iyileştirilmiş bir iklim finansmanı anlaşması konusunda bazı önemli ilerlemeler kaydedildi.
- Yeşil aklamaya rağmen, COP zirveleri her ne kadar çok yavaş olsa da 30 yılda başarılı işlerin yapılmasına yol açmıştır.
- COP zirveleri iklim değişikliğiyle mücadelede küresel ilerleme kaydetmenin en iyi yollarından biri olmaya hala devam ediyorlar.

Sonuç...

- Geçmiş COP'lar ve COP 29'da belirli bir ilerleme sağlansa da, tutarlılık eylemlerinin değiştirilmesinde ve sağlığın her seviyedeki iklim koşullarına tam olarak entegre sağlanmasında zorlukların olduğunu unutmamak önemlidir.

Zaman daralıyor?...

Teşekkür Ederim..

Kibrit Çöpü Adamlar - Wolfgang Stiller.